СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК (UKRAINIAN DAILY)

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ РІК XL. Ч. 80. Джерзи Сіті, Н. Дж., середа, 6 квітня 1932. VOL. XL. No. 80. Jersey City, N. J., Wednesday, April 6, 1932. THREE CENTS.

ФИЛИПИНИ ГОТОВІ СТАТИ НЕЗАЛЕЖНИМИ В 1940 РОЦІ

ВАШИНГТОН. — У палаті послів перейшов 306 голосами проти 47 законопроект, який заявляється за цілковиту незалежність Филипин по 8 літах від установлення филипинської влади.

В сенаті стрінеться цей проект з опозицією. Але надіються, що сенат поробить деякі поправки та згодиться на незалежність Филипин по 15 літах.

Зате кажуть, що президент Гувер не затвердить цього законопроекту й уважає, що його піднесено тому, щоби зробити президента непопулярною особою.

Заки цей законопроект ухвалено, дали голос представникови филипинської делегації, який говорив серед сліз і просив послів піти слідами Вашингтона і Лафаєта й дати свою згоду на незалежність Филипин.

УВАЖАЄ НЕЗАЛЕЖНІСТЬ ФИЛИПИН „СВІТОВОЮ НЕБЕЗПЕКОЮ".

ВАШИНГТОН.—Генри Стимсон, секретар стейту і бувший генеральний говернор Филипин, заявив, що ухвалений палатою послів законопроект про незалежність Филипин являється великою небезпекою „світового мира" та буде перешкодою при обговоренню справ, які торкаються рівноваги на Пацифіку. Він каже, що ця ухвала відіб'ється на міжнародній конференції для світового роззброєння, бо узнати Филипини незалежними, значить допустити на Пацифіку до заколоту. Бо треба рахуватися з тим, що Китай або Японія посягнуть по Филипини.

РАДА ОЩАДНОСТИ.

ВАШИНГТОН. — Президент Гувер пропонує конгресови створення Ради Ощадности, яка складалась би з членів, делегованих конгресом і президентом, завелаб ощадности на яких $200,000,000, та в той спосіб не допустилаб до буджетового дефіциту.

Посли домагалися, щоби президент точно означив, на чім він хоче робити ощадности і як високі.

РОЗСЛІДЖУЮТЬ ДОХОДИ ХАБАРНИКІВ.

НЮ ЙОРК. — Леґіслятурна комісія ствердила, що Вилієм Флин, комішенер публичних робіт, вкладав до каси річно коло $100,000. Тепер розсліджують ощадности Генри Брукнера, президента дільниці Бронкс, котрий вкладав річно до банку ще більші суми. Домагаються вияснення, звідки то він діставав такі великі суми.

ВБИЛА ВЛАСНІ ДІТИ І СЕБЕ З ЗАЗДРОСТИ.

МОНТКЛЕР (Ню Джерзи). — Міссис Реймунд Б. Фосдик, літ 47, жінка богатого й широко знаного суспільного діяча і пацифіста, вбила нічю револьверовими вистрілами 16-літню дочку й 10-літнього сина, а потім сама відобрала собі життя.

До цього кроку вона себе приговила дуже солідно. Залишила письма, в яких подала причини, але їх не опубліковано. Кажуть тільки, що вона була умово хора, та була дуже заздрісна за свого чоловіка, особливо за те, що він виявляв більшу любов до дітей ніж до неї.

Перед своїм учинком вписала чеки на всі довги, як рівнож памятала за службу і залишила для неї дарунки. День передтим була в жіночім товаристві, в якім була секретаркою, і виготовила всі залеглі протоколи.

Чоловік, котрий спав у кімнаті недалеко від кімнати, де скоїлася траґедія, не чув нічого, а завважив, що щось сталося, коли прийшов рано до їдальні на снідання і не застав у ній нікого.

КОЛЬОРОВЕ СВІТЛО ЗАМІСЦЬ МАЛЮВАННЯ.

НЮ ЙОРК. — Майор Г. С. Беніон, інжинір, заповідає, що в короткім часі не будуть малювати стін по хатах, а тільки освічувати їх електричними кольоровими світлами.

КЕПОН ТЕРОРИЗУЄ.

ШИКАҐО. — Засуджений ватажок бандитів, Алфонс Кепон, намагається тепер при нових виборах переперти вибір таких політиканів, котрі добулиб для нього улаксавлення. І тому тероризує виборчих махерів на свій лад.

ЗАПИСАВ МІЛІОНИ НА УНІВЕРСИТЕТ.

РАЧЕСТЕР. — Джордж Істмен, промисловець і филянтроп, котрий закінчив недавно своє життя самогубством, записав свій маєток у сумі яких $20,000,000 на добродійні ціли, у великій більшости на Рачестерський Університет. Свій величавий будинок, у якім мешкав, призначив на помешкання президентів університету.

ВАЖНІ ПРИНЦИПИ, А НЕ КАНДИДАТ.

НЮ ЙОРК. — Д-р Никлас Ботлер, президент Колюмбійського університету, заявив, що коли йоберуть делеґатом на републиканську конвенцію, так хай його не змушують голосувати на Гувера, бо він сконцентрує на конвенції свою увагу на принципи партії, а особа кандидата являється другорядною справою.

21,392 НОВИХ КАНАДІЙЦІВ ПРОТЯГОМ РОКУ.

На основі звіту, предложенного в домініяльнім парляменті, в фіскальному році, що покінчився 31 березня 1931 р., дістали канадійські натуралізаційні папери 21,392 осіб, з яких 4,069 походять з Росії, 2,522 осіб з Польщі, 2,339 з Америки, 2,067 з Італії, 2,008 з Австрії, 929 з Сербії, 743 з Німеччини, 669 з Норвеґії; решта з інших країн.

Позбавлено горожанських прав 27 осіб.

„ДРУГИЙ ДЖОНСОН".

Так назвали фармері із Стасел, Алта., фармера Гарвія Томпсона з тієї місцевости. Томпсона запідозрено, що вкрав деяке майнерське приладдя в доставця будівельного матеріялу, Мек Кормика. Та коли вислано поліцію, щоб арештувала його, він почав стріляти в поліцію зі своєї хати. Тоді поліція облягла його фарму, на якій крім Томпсона знаходилася його жінка й дитина. Цілий тиждень не допускав до себе Томпсон поліцаїв і доперва по довгих переговорах з поліцією піддався. Його випущено на волю за кавцією, а незадовго стане він перед судом.

УЧИТЕЛЬ ЧИ ЖАНДАРМ.

На розправі проти бувшого соймового посла Куницького у Львові зізнав научитель школи в Скориках, збаразького повіту, Поляк Ян Подгурський. Свідок був на вічу Куницького в Скориках, станув собі проти промовця і записував його промову. Потім зараз поїхав до старости з доносом. Слухаючи таке зізнання, польський прокуратор забув, кого має перед собою, і запитав свідка: „То ви командант постерунку в Скориках?" Предсідник трибуналу поспішився зараз спростувати фатальну помилку прокуратора словами: „Ні! Таж це управитель школи"...

ВБИВСТВО БОЖЕВІЛЬНОЇ.

Міcс Марджері Джевел, літ 67, з Еймсбурі, Масс., яка походила з богатої й визначної родини, вбила револьверовим вистрілом свою матір, 88-літню старушку, а потім відобрала собі життя в ліжку. Кажуть, що вона зробила це в приступі божевілля.

„ГРАФ ЦЕПЕЛІН" УШКОДЖЕНИЙ.

Повітроплав „Граф Цепелін" ушкоджено, коли розпочинав свій черговий лет у цьому сезоні з Фрідріхсгафену до Бразилії. Тепер цей повітроплав є в напрямі. Він щойно кілька днів тому повернувся з Бразилії, куди відбув лет з почтою та з пасажирами, побивши свої попередні свої рекорди лету між Европою та Бразилією.

СИБІРСЬКИЙ ОРЕЛ БІЛЯ ГАВРУ.

Біля Гавру вбили мисливі білого сибірського вірла, який має крила довжини 2 метрів 40 цнтм. Таких орлів у Франції нема, лише деколи прилітають вони з Сибіру.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

УКРАЇНСЬКА ІСТОРИЧНА СЦЕНА НА ЛЕДОВОМУ КАРНАВАЛІ В ЕДМОНТОНІ.

Ті з Українців, що мали нагоду бути на річному ледовому карнавалі спортового клюбу „Гленора", який відбувся в Едмонтоні 27 лютого б. р., бачили пописи на леді поверх сотні членів клюбу під вмілою управою професійного інструктора Полмана.

Пописи тривали біля дві години й закінчилися одною з найкращих й найдовших точок програми, яка звалася „Привитання Гетьмана України". Більш як 80 осіб, половина з того мущини в українських строях, а половина жінки в прегарних жіночих народніх строях, парами на лижвах з двох входів при одному кінці великої арени виїхали на арену й посідали при столиках, очікуючи приходу гетьмана. Нараз появляється гетьман зі своєю старшиною й козаки з жіноцтвом витають його гучними окликами. Поздоровившися з гетьманшею, сів він по середині, а тоді 6-літня дівчинка (Клявдія Романюк) в українському строю, з хлопцем тогож віку в козацькому строю, обдаровують гетьмана цвітами. Гетьман з гетьманшею дають пописи на арені, а відтак козаки з жінками танцюють народні танки.

Коли гетьман і козаки знов посідали на приладженій серед арени „підлозі", гром. П. Ткачук з трома козаками й 8 дівчатами в українських строях виконав у честь гетьмана три народні танки. По цьому почався загальний танок. Козацтво танцює, а перед веде гетьман і старшина. По відіграню музикою „Боже, короля спаси" всі опустили арену.

Слід зазначити, що кромі місцевого адвоката-Українця, Н. Романюка, та його двох малих дівчаток, всі інші учасники карнавалу на лижвах були англійські мущини й жінки. Українську сцену на карнавалі приладили панство Романюки, що є членами згаданого клюбу. У збиранню українських костюмів дістали вони поміч від українського жіноцтва з Едмонтоні й поза Едмонтоном та від місцевих українських товариств.

ЇХАЛИ НА ПОХОРОН І САМІ ПОГИНУЛИ.

15-літний Павло Неґрич, його батько Василь, 36-літний вуйко Іван Бодруг та Оскар Финсенд і його дружина, всі з місцевости Севент Дей Едвентист, Саск., їхали до кольонії Мек Рорі на похорон Олифа Скулія. Їхали возом; молодий Неґрич поганяв коні. Коли їхали попри залізничий шлях, наджіжджаючий поїзд сполошив коні й вони кинулися під нього. Поїзд волочив віз біля 160 ярдів і коли станув, зпід нього витягнено страшно змасакрований труп молодого Неґрича й дуже покаліченого Івана Бодруга, який помер у дорозі до шпиталю, Финсенди були тяжко покалічені, а Василь Неґрич вийшов з випадку з меншими покаліченнями. В поїзді, який наїхав на віз, саме везено до Мек Рорі тіло пок. Олифа Скулія, який помер в одному з вінніпеґських шпиталів. Іван Бодруг зіставив вдову й шестеро дрібних дітей, з яких найстарша дитина має 14 років. Финсенди у грізному стані відставлено до шпиталю.

ДОМАГАЮТЬСЯ ПОПРАВКИ ПОДРУЖОГО ЗАКОНА.

На основі теперішнього канадійського подружого закона вдовець може оженитися з сестрою своєї померлої жінки, одначе не має права оженитися з її сестріницею або братаницею, а вдова не сміє виходити замуж за сестрінця або братанича свого померлого мужа. Цю справу порушив у домініяльному парляменті едмонтонський консервативний посол А. Ю. Дж. Бюрі й предложив поправку до подружого закона, яка дозволяє дружитися так споріднеим особам.

„МАҐІЧНА ШТУКА" КОШТУЄ ЙОГО 500 ДОЛ.

До Степана Підсудного в Порт Артур, Онт., прийшов якийсь „маґік з Шикаґо" й сказав йому, що покаже йому деякі маґічні штуки. Підсудний згодився на те. Тоді „маґік" сказав йому завинути всі гроші, які має, в шмату. Цікавий Підсудний, що саме відобрав був з банку 500 долярів, які мав післати родині до старого краю, завинув ті гроші в шмату, а „маґік", зробивши над ними ріжні дивовижні рухи, приказав йому тримати руки на завинених грошах, доки він не вернеться знадвору. Коли минуло кільканацять минут і „маґік" не приходив, якесь підозріння зродилося в голові підсудного й він розвинув шмату. На велике здивування побачив, що в шматі замісць грошей є стара газета. Негайно повідомив поліцію про ту „маґічну штуку" й поліція почала шукати „маґіка".

ЄГИПЕТСЬКИЙ СФІНКС ЗАГРОЖЕНИЙ.

З Єгипту доносять, що сфінкс, символ сили старинного Єгипту, загрожений. Той найстарший свідок людської історії видержав 6,000 літ, але тепер має вже стільки дір і щілин, що коли в найближчім часі не наступить направа, сфінкс завалиться. Його очищували від пісків в році 1864, опісля в році 1905. Тоді й відкрили глибокий фундамент сфінкса та старинний вівтар, який поставив ще фараон (цісар) Тутмес Четвертий. Біля вівтаря відкрито камяну подобу того фараона.

ПРИ ЗВУКАХ МУЗИКИ ЗНИЩИВ СКЛЕП.

На Угорщині в місточку Дюля один власник крамниці, Павло Сандор, найняв циганську музику і при її звуках зруйнував свою крамницю, бо не міг платити податків.

МОГИЛА ПАПИ ОЛЕКСАНДРА VI.

Папа Пій XI. не дав дозволу комітетови істориків під керміою Карадо Ріккі — відчинити саркофаґ, де похоронили папу Олександра VI. Комітет істориків хотів переконатися, чи його дійсно отруїли. Старовинна леґенда, підтверджена деякими музейними документами, впевняє, що папу Олександра VI, батька Люкреції та Цезаря Борджія, отруїли на бенкеті. Після бенкету його занесли до палати, а другого дня він помер. За офіційною версією папа помер на недугу шлунка.

ЯПОНЦІ ЗНОВУ РОЗПОЧАЛИ ШИРОКУ ВОЄННУ АКЦІЮ В МАНДЖУРІЇ

ЗВІЛЬНЯЮТЬ ВІД ПОВСТАНЦІВ РІЖНІ МІСТА МАНДЖУРІЇ. ПІД ШАНҐГАЄМ ЯПОНЦІ НЕ БУДУТЬ АТАКУВАТИ КИТАЙЦІВ.

ТОКІО (Японія). — З Манджурії приходять відомости, що додаткові японські війська, які на широкому фронті перейшли з Кореї в Манджурію, з успіхом звільняють ріжні міста й райони від китайських повстанських відділів, які борються проти сепаратистичного манджурського уряду. Місцями доходить до завзятих боїв з повстанцями, але постанці нарешті відходять з великими втратами людей убитих та поранених. Генерал Тамон робить свою головну кватиру в Фанґчен, яке щойно звільнено з рук повстанців. Звідси він поведе плянову акцію до заспокоєння Манджурії.

Японський уряд і воєнні авторитети приготовані до того, що китайсько-японські переговори про умови замирення біля Шанґгаю розібються. Японці заявляють, що вони більше не будуть нападати на Китайців, якщо їх війська не заатакують японських позицій. Разом з тим Японія приступить негайно до укріплення тих позицій, які довкола Шанґгаю тепер займають Японці.

РОЗЛАМ СЕРЕД КИТАЙЦІВ.

ШАНҐГАЙ (Китай). — Серед правлячих партій Китаю почався розлам. Частина партій виступила проти диктатури в уряді партії „Куомінтаґ". Лідери північного Китаю відмовилися брати участь у національній нараді в справі оборони Китаю від чужинецької навали.

Цей розлам серед правлячих партій легко може привести до нової горожанської війни в Китаю.

В АНГЛІЇ ЗМЕНШУЄТЬСЯ БЕЗРОБІТТЯ.

ЛОНДОН (Англія). — За останній місяць число безробітних в Англії зменшилося на 146,000. Тепер загальне число безробітних в Англії виносить 2,567,-332, що все ще лишається дуже тяжкою проблемою для полагодження.

В Англії замітно почала оживати промисловість після того, коли англійський фунт упав на ціні. Тепер ще годі сказати, чи це оживлення промисловости є поворотом до загального економічного поліпшення, чи лише тимчасове випадкове явище.

КІНЕЦЬ ДИКТАТУРИ ЖИВКОВИЧА.

БІЛГОРОД (Югославія). — Генерал Живкович, котрий від 1929 року був диктатором в Югославії, подався до димісії. Становище премієр-міністра обняв міністер справ заграничних, Маринкович. Склад уряду лишився старий.

Живкович пояснює свою димісію тим, що він закінчив те завдання, для якого його був покликав король, а тепер, мовляв, нехай далі урядує конституційний уряд. Та правдивою причиною його димісії є загальне незадоволення з уряду Живковича, яке охопило навіть тих членів парляменту, котрі були вибрані до нього заходами уряду.

Король має виїхати до Загребу, щоб там переговорювати з хорватськими лідерами та з лідерами Босняків і Герцеговинців, які домагаються автономних прав для своїх провінцій. Назагал економічне та політичне становище Югославії за часів диктатури Живковича погіршилося.

АВСТРАЛІЯ АПЕЛЮЄ ДО ІРЛЯНДІЇ.

КАНБЕРА (Австралія).—Уряд Австралії звернувся безпосередньо до президента ірляндської републики, Де Валери, з проханням, щоб Ірляндія не розривала своїх звязків з Англією й залишилася далі льояльним членом британської імперії. Це перший раз в історії британської імперії одна домінія звернулася безпосередньо до другої домінії в обороні єдности імперії.

Таксамо новозеляндський уряд звернувся до Ірляндії з подібним закликом. Але Нова Зеляндія звернулася до Ірляндії через Лондон.

ЩЕ 15 РОКІВ БУДЕ НЕВІЛЬНИЦТВО В АБІСИНІЇ.

ЛОНДОН (Англія). — Президент товариства боротьби з невільництвом, барон Ноел Бакстон, вернувся з Абісинії, де він розслідживав справу невільництва. Бакстон каже, що правитель Абісинії прибобіцяв йому скінчити невільництво в тій країні протягом пятнацяьох років.

Тепер в Абісинії нараховують поверх два міліони невільників.

АНГЛІЙСЬКО-ФРАНЦУЗЬКЕ ПОРОЗУМІННЯ.

ЛОНДОН (Англія). — Підчас перебування тут французького премієра-міністра Тарде наступило повне порозуміння між ним та Мек Доналдом у ріжних європейських справах. Осягнено порозуміння в справі утворення економічного союза придунайських держав. Представники цих держав, а саме: Австрії, Угорщини, Чехословаччини, Румунії й Югославії, мають зїхатися на наради без участи представників інших держав.

Великі держави не будуть брати активної участи в нарадах, а лише будуть пособляти фінансово та економічно й морально придунайському економічному союзови, коли він буде утворений.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницю:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
Тел. „Свободи": Mongomery 5-0498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 5-1838.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЗАМІСЦЬ ВІДПОВІДАТИ—ПРАЦЮВАТИ

До нашої редакції напливає богато писем, у яких читачі домагаються гострішого виступу проти ріжних осіб, часописів і редакторів, котрі нападають на наш національний табор, нашу національну ідею й нашу організацію. Деякі з читачів надсилають виготовлені ними „гострі" відповіди.

Колиб ми хотіли вдоволити отих читачів, то нам прийшлось би порушувати важні питання національної чи світової політики з людьми, які вважають себе компетентними говорити про політику тому, що — як пишеться в „Америці": „він фармер, ще й неписьменний, але при войску служив". Отся неписьменність фармера, прикрашена тим, що він служив в австрійськім війську, є в „Америці" підставою до того, щоби вважати „за цілком вдурілих людей" тих, котрі не погоджуються з „неписьменним фармером" щодо національно-політичних, найбільш складних проблем.

Коли таке обурює наших читачів, то це цілком зрозуміле. Але цілком інша справа, чи на такі письма треба відповідати. Бо це можна би зробити тільки тоді, коли би з того була дійсна користь, коли би можна такою відповідю направити дописувача, автора статті чи редактора. Коли цього нема, то шкода витрачувати труд і забирати місце в ґазеті на непотрібну полеміку. Зате краще писати про позитивні успіхи з якоїсь праці, або подавати способи, як зробити наше життя більш доцільним, видатним, шляхотним та ідейним.

Це велике нещастя, коли невідповідна людина бере за перо й пише таке, що затроює ум тисячок людей. Подібним великим нещастям є бесідники, що своїми нерозважними й хаотичними бесідами не дають громадянству сконцентрувати своїх духових і матеріяльних сил у якімсь хосеннім для загалу напрямі. Професор Колюмбійського університету, Креп, навіть твердить, що коли би світ мав кращих бесідників, то краще було би жити і лекше можна би полагодити ті всі міжнародні, політичні, моральні й релігійні проблеми, що через їх неполагоду терпить тепер цілий світ.

Наш нарід вже заплатив свою данину, в краю і тут за морем, за злу пресу й за пусті й демагогічні промови. Боротися з тим лихом треба, але не відповідями в ґазеті, а розважним і чесним поступованням, конструктивною, реальною працею, конструктивним думанням і конструктивними публичними промовами, щоби загал пізнав, що є чесне, моральне, корисне й розумне.

К. П.

ЩО ДІЄТЬСЯ НА ВЕЛИКІЙ УКРАЇНІ.

(Від нашого кореспондента з Чехословаччини).

Вона ще молода жінка, родом Словачка. Їй не більше 35 років. Була на Україні ще перед Світовою Війною. Тому чотири роки вмер її чоловік. Лишилася вона з малою дитиною вдовою. І ввесь час свого перебування на Україні жила на великій залізничій стації „Знаменка", на Херсонщині; служила в лічниці за доглядачку при хорих. З великими труднощами пощастило їй добути закордонний пашпорт. Два тижні тому вона приїхала в Чехословаччину з 11-літньою дівчиною. Ось що розповідає ця жінка своєю мішаною українсько-словацькою мовою:

Як вона збиралася їхати з України за кордон, то її переконували комуністи, що в цілім світі голод, і не радили їй рушати в далеку дорогу. Навіть були заарештували її „за зносини з Австрією"... Але вона вперто домагалася свого права, а тепер почуває себе так, ніби вирвалася з тяжкої каторги-вязниці на волю. Коли вона розповідає про те, що бачила за своє життя на Україні, то на очах у неї блищать сльози. Мимоволі вона оглядається кругом себе, чи не підслухує „большевицький шпигун". Перше, про що **вона з жахом оповідає, це голод, який тепер лютує на совітській Україні.** Причина голоду в політиці комуністичної партії. Урожай 1931 року не був поганий. Але **большевицька влада забрала у селян одноосібників та у сколективізованих усе збіжжя, яке вони мали.** Але й цього не було досить. **Большевицька влада почала збирати податки із сколективізованих селян.** Хто мав у себе в хаті якийсь мішок пшениці або кукурудзи, то й те **забрали комуністичні диктатори.** Тепер селяни їдять макухи, хліб мішають з половою. Навіть бараболю забрано у селян.

Найгірше харчують селян у колективах та в совітських господарствах. Селяни не бачать ніколи ні мяса, ні сала, навіть крупів не дають. Варять якусь юшку з бараболі, не засмажену. Годують гірше собак, але праці вимагають надмірної. **Це життя в колгоспах селяни на Україні називають рабством.**

Хто з селян знає за переказами старих людей панщину, то кажуть, що за панщини було краще, бо **пани були обовязані годувати кріпаків своїх, коли бував голод. Але совітська влада цієї повинности не визнає.**

Українське селянство до краю знищене, пригноблене й залякане большевицьким терором. Все, що було активніше й свідоміше в селянстві, мусіло тікати з України або було вивезене на Сибір та на північну Московщину. Які нагострашені селяни, видко з того, що один большевицький міліцай може заарештувати або пігнати в поле на роботу ціле село. **Праця в колгоспах відбувається в нелюдських умовинах. Комуністи знущаються над людьми, особливож над жінками.** Жінки, що мають грудні діти, не сміють взяти немовляти з собою в поле, а додому з праці їх не пускають до дитини. Тому часто трапляються запалення грудей у жінок...

Останніми часами, побачивши, що у селян справді хліба нема, **комуністи наказали селянам молотити солому та зяти полову, в надії, що там ще осталась якась зернина.** Тисячі людей мусять виконувати цю роботу: за день намолотять мішок пшениці, а праці витратять стільки, що можнаб за той час заробити 100 мішків.

Чи мають большевики на Україні своїх прихильників? Ні, каже ця жінка. Ненавидять їх і селяни й робітники, Росіяни, Українці й Жиди. Всім вони допекли. Та й ті **рядові члени комуністичної партії комуністами тільки називаються, а якби настала інша влада, то вони перші були раді, що збулися голоду й неволі. Єдино чекісти вірно служать,** бо все в їх руках — майно, життя й смерть усіх громадян.

Після селян найгірше живеться робітникам. Робітників так визискують, як ніде в інших державах не можуть визискувати. **Робітника тепер за 8 годин праці більше вимучать, ніж колись було за 10 або 12 годин.** В залізничій майстерні (депо) на стації „Знаменка" **робітники умлівають на роботі від голоду й знесилля.** Кожний робітник чує над собою невсипуще око чекістів, які доглядають і записують, хто як і скільки за день зробив. Як тільки не вгодив, то зараз виганяють з роботи, а це значить — голодова смерть, бо робітник, поки працює, то хоч пайку їжі може діставати. Перед відїздом цієї жінки за кордон на „Знаменці" було випущені з роботи кілька десятків робітників. Взагалі, каже вона, **безробіття шириться, а тимчасом сільська голодна людність тікає в міста, шукаючи праці й хліба.**

Пятирічка вже тепер „провалилась".

Ніхто не вірить новим обіцянкам большевицької партії. **Цеж їхня „пятирічка" довела людей до голоду. Нема ніде ніяких товарів; навіть простого гвіздка, або голки ніде не дістанеш.** Хтож повірить тій „індустріялізації"? Коли селяни скаржаться, що у них забрано збіжжя й тепер нема що їсти, то комуністи відповідають:

„Виж знаєте, що ми всю пшеницю віддали буржуям за машини!" Моя співрозмовниця каже, що **новозбудованих фабрик комуністична влада не може пустити в рух,** як це вона бачила в місті Єлисаветі на Херсонщині, де стоять недобудовані стіни.

На чім же держиться комуністична влада, коли проти неї вся людність?

Виключно на терорі, на кривавім застрашуванню. В лікарні на „Знаменці", де ця жінка кілька літ служила, що дня **доводилось їй бачити людей з порозбиваними головами, з побитим тілом: це все ті, що їх допитувано в „чека".** В „чека" допитують тільки вночі, бють, мучать усіх „підозрілих". Звичайне у них правило: вимагати, щоб заарештований „признався" в тому, чого потрібно чекістам. **Ніколи не лилося стільки невинної людської крови на Україні, як тепер, коли комуністи чують, що під їхніми ногами хитається ґрунт.**

Довелося їй чути оповідання одної Українки, що була вислана на далеку Московщину над Білим морем. Помістили їх 500 людей, з них половину дітей, у церкві. **Від голоду та від пошестей всі діти повимирали. Кількасот українських малих могилок насипано коло тієї церкви.** На Україні людність не може скинути большевицької влади своєю силою. Тому **всі ждуть, що пічнеться війна.** Людям байдуже, хтоб це прийшов, бо всі вважають, що гірше, як є під большевиками, ніде не буде. Всі думають, що колиб почалась війна та мобілізація, то всі повсталиб проти большевицької диктатури. **Червона армія не є надійна,** бо як може вірно служити большевикам той, якого батьків заслано на Сибір?

На Україні по селах **комуністів-Українців майже невидно; приїздять Москалі, які поводяться з людьми, як з невільниками.** В цих людях нема серця й жалю, ні до людей ні до звірят. Оповідає таке: йшли раз селяни, чорні, як земля, з поля, де були на роботі. На дорозі побачили, як здихає коняка, замучена на праці в колгоспі. Похитали головами селяни та й кажуть: „Нехай уже ми мучимось у неволі, а защож німе сотворіння погибає?"

Від цих московських комуністів доброго слова не почуєш: саму огидну московську лайку, та й годі:

А чи хотілиб Українці відділитися від Москви?

— Деб то не хотіли,— відказує наша Словачка.—Всі Українці кажуть між собою: „І, прокляті, вошиві кацапи, це вони до нас кому принесли! Треба їх вигнати з України".

Школа є українська, для Росіян російська. У школі вчать безбожництва насамперед. **Діти голодні, мліють у школі від знесилення.** Нема паперу, нема олівців і чорнила, то яка вже там наука? Большевики позамикали всі церкви, всі жидівські синагоги, католицькі костели. Одного священика, який правив службу в церкві, взяли чекісти в ризах з церкви й веліли йому танцювати вулицею козачка аж до будинку „чеки". У нашої співрозмовниці чекісти відібрали її власний образ — материне благословення — на кордоні, як виїздила з СССР.

Хоч хліба на Україні нема, але горівки — хоч залийся. З горя голодні робітники й селяни пють, знесилений організм швидко піддається впливови алькоголю, а тому всюди можна бачити пяних, що лежать непритомні на вулицях під тинами. **Горівку виробляє сама большевицька держава.**

Діти ростуть недужі, майже всі від недоживлення мають сухоти.

Одинацятилітня дівчинка цієї Словачки — худа, бліда аж синя, якась опухла після років голоду. Та й не диво: діставали вони на місяць таку пайку на двох: кільо цукру, кільо маса, пів кіля пшона, пів кіля рижу та кільо чорного з остяками хліба на день. Це треба купувати в кооперативі і стояти довго в черзі. **На робітників, селян та службовців накладають усякі „добровільні" податки та „добровільні" позички, щó сягають до півторамісячної платні.** Заплати, а потім живи як хочеш.

Ця дівчинка, що приїхала з своєю мамою, не вірить своєму щастю. Вона ходить по Празі, як у казці, заглядає в вікна крамниць. **Це вперше вона побачила помаранчі, вперше покоштувала чоколяди.** Найдовше вона дивиться у різницькі вікна, де висять цілі кабани, ковбаси, шинки. А їй у школі казали, що на всім світі голод, і що найкраще жити під владою комуністичної партії... Її мама з острахом оглядається, коли оповідає про своє бідування на Україні. Їй усе ввижаються чекісти. Вона боїться, щоб їхня рука й тут у вільній державі її не покарала...

Бідні діти! Нещасні люди!

БОРОТЬБА ПРОТИ НЕПЕВНОСТИ

Боротьба проти непевности, яка проявилася в життєвому обезпеченню, проявилася теж і на інших полях. Взагалі непевність непокоїть людину. Як людина каже: „може буде дощ", вона відчуває потребу знати напевно, чи буде дощ, чи гарна погода. Як людина каже: „мабуть худоба подешевіє", вона думає, що варта би знати напевно, чи так станеться. Або як людина каже: „він майже певно буде вибраний", вона теж думає, що варта знати, чи так воно буде.

Яка є можливість, що якась непевна подія скоїться? — отсе питання мучило людей та заставляло їх шукати розвязки. В 17. столітті два французькі вчені застановлялися над цим питанням та, хоч їм і не снилося може про обезпечення, висліди їх умової праці поклали основи під обезпечення. Один з тих людей, Шеваліє де Мер на імя, був собі звичайний французький шляхтич, дуже відданий грі в кістки. Будучи рівночасно добрим математиком, він хотів знайти спосіб, як би то рахунком означити вигляди кождого грача на виграну. Він взяв собі до помочі о. Блеза Паскаля, одного з найбільших математиків того часу, й оба на спілку заложили так зване правило можливостей, яке рахунком віддає так звані шанси.

В основу цього правила поклали вони свої досліди з киданням кістки. Як відомо, кісткою називається куб, котрого кождий бік — а тих боків куб має шість — має інше число: від одного до шість. Коли кинути такою кісткою, то певно ніхто не може знати, котрим числом угору кістка впаде. Здавалося би, що тут рахунком ніяк не можна показати, які шанси має котрийнебудь номер на кістці. Але це показується безосновним припущенням. Шеваліє де Мер та о. Блез Паскаль доказали це вперше своїм досвідом, а по них доказали тесаме інші люди, які мали терпеливість робити такі досвіди. Показується саме, що коли кидати кістку багато разів, то кождий номер, себто кождий бік кістки, виходить стільки разів, що кождий інший. Отже одинка має такий самий „шанс" вийти, як двійка, або трійка, або чвірка, або пятка, або шістка.

На основі кидання кісткою ріжними людьми цікаві переконалися, що Паскаль мав слушність, та прийшли до ще іншого, ще основнішого правила правдоподібности, а саме: коли хочете знати, яка є правдоподібність, що якась подія трапиться, то возьміть велике число таких самих фактів та порахуйте, скільки разів ця подія там траплялася.

Ось так люди стали переміняти поволи непевність життєвого обезпечення на певність. Коли дана людина вмре, цього не знати, але скільки людей помре в році, чи за два, чи за десять, це можна обрахувати, коли взяти відповідно велике число людей. Зовсім як у грі в кістці: коли вийде одинка, а коли шістка, і чи тепер вона вийде чи ні, цього не знати; але коли кинути кісткою тисячі разів, то знаємо напевно, що одинка вийде стільки разів, що шістка. Як довго дана людина прожие, цього не знати, але як довго прожие багато людей, це можна знати — на основі обрахунків великого числа людей тогосамого роду.

На основі такого розрахунку смертей серед великого числа людей вироблено таблички смертности („мортеліті тейблз"), які показують, скільки людей помре за рік, чи два, чи як там, серед великого числа людей. Такі таблички смертности звичайно показують, скільки людей вмирає на рік на кожду 100,000 людей.

В. Яргорин.

ВІДВОЙОВАНЕ МІСТО

(Історичне оповідання).

(12)

Розмову перебив один офіцир, що увійшов поспідати. Господар поставив перед ним одну миску масива перед Сидором другу. По хвили надійшов ротмістр. На Сидора, з котрим в ночи так приязно балакав пючи його вино, ротмістр тепер і не глянув. Ротмістр, що своє мясо дістав на полумиску, справився найскорше. Мясо попив медом і, вийшов, моргнувши на господаря. Хоч і Сидір вже відсунув від себе миску, він ще не вийшов, бо як би й тепер Дзеньцьоловський щось про нього балакав з господарем, то Сидір ходів знати, що таке балакав. Коли відійшов офіцир, також і не глянувши на Сидора, прийшов назад господар і сказав:

— Нині ротмістр повторив те, що вже вчера мені сказав був: звістити його, як би ти кульбачив коня.

Сидір, вийшов з хати і стоячи перед порогом коло свого коня, думав, що йому робити: сідлати коня, чи поїхати охляп?

По тім боці вулиці стояв окульбачений кінь. Висока, худа шкапа. До нього шкандибав, вийшовши з воріт Дручинка, старий Сава. Ішов незручно, неначе би боявся стопою ставати на землі, неначе би немічні ноги волік за собою. Та в хвили, коли в ліву руку вхопив уздечку, праву руку поклав на хребет коня. Сава цілий перемінився. Його тіло випростувалось, схилена голова підвелася, померкли очі засяяли. Ледви коня відсилив, він вже сидів у кульбаці.

Кінь знав свого їздця. Знав, що він повільної їзди не любить. Ледви Саса потис колінами, кінь став дуба і був би пустив чвалом, як би не те, що всій хвили Сава побачив Сидора, стоячого коло свого гнідого. Сава зупинив свого коня.

Сидір хотів побалакати з Савою, та не тут на очах драгунів. Скочив на неокульбаченого коня і так, неначе би й не думав забалакати до Сави, пустився встеп. Кождий мусів би подумати, що він веде коня лише пасти. Сава постояв, будьтоби щось поправляючи при кульбаці і по хвили також пустився в ту сторону. В степу наздігнав Сидора. Зрівнавшися з ним і поздоровив його, сказав:

— Ти, козаче, також вже на кони? Се мабуть в крови у нас всіх, що ми живемо лиш тоді, коли сидимо на кони. Скоро лиш злізу з коня, то я неначе живий труп. На добавок я всі ночі й ока не зажмурив. Небезпека, яка нам грозить, не дала мені спати.

Кажучи се, старий бистро дивився в очі Сидора.

— В якій же небезпеці може бути ваш Слушків? — Сидір спитав.

— Татари! Татарська небезпека в сих сторонах постійна.

Старий тривожним оком окинув увесь степ, неначе би потерпав, що татарська залива плине нараз з усіх сторін.

— Чи тому, що татарська небезпека у вас постійна, ви що дня в такім страху як ось тепер? — спитав Сидір.

— Ти хіба ще ліпше ніж я знаєш, що нам тепер грозить і що та небезпека вже перед нашими дверми.

Старий з докором глянув на Сидора.

— Ви може не довіряєте мені, що я чесно думаю?

— Чесно! — старий мимрив, не то до себе, не то до Сидора. — Те слово „чесно", то такий міх, в який кождий сховає все, що сам схоче. Всі отамани польських військ, котрі руйнують наші оселі, кажуть, що їх робота чесна, бо вони винищують своєвільство. Наш ротмістр каже, що він чесний, бо бідну невільницю хоче висвободити, беручи її для себе. Татари гадають, що вони є зразком чесноти. Чим більше котрий з них вкрав і зрабував, тим він більший герой. Як Татарин вкраде наш табун коней, то тим чваниться, бо се у него чесний воєнний промисел. Словом чесний можна виправдати найпоганіший вчинок, можна вибілити найчорнішу чорність.

— Може гадаєте, що я тим словом чесний хочу виправдати якісь нечесні наміри?

— Твої наміри чесні, бо ти приїхав сюди, щоби висвободити дівчину і тим також розвязати руки козацькому полковникови. Та нечесне те, що робляч се без найменшого вигляду на успіх, стягаєш на нас татарських добичників. Дівчини не висвободиш, лиш Татарами зруйнуєш нашу оселю.

— Між нами велике непорозуміння. Ви все кажете, що я прийшов до вас висвободити дівку. А я поклянуся на всі святощі, що я цілком не гадав Марту знайти тут. Я не знав, що Марта в Слушкові.

— То чого ти сюди приїхав? Се, що ти ідеш до Кафи, щоби когось викупити з ясиру, то твоя вигадка. Тобі ані сниться їхати туди. Чому не скажеш мені, що тебе сюди принесло? Якби я був твій ворог, то я вже вчера був би шепнув ротмістрови, що ти небезпечна птиця. Мене не потребуєш боятися.

— Лише не боятися тебе? — спитав Сидір живо. — А чи ти поможеш мені?

— Викрасти дівку? — спитав старий. — Тиж сказав, що не по дівку приїхав сюди, бо не знав, що вона тут. Як тобі потрібна була поміч ще заки ти знав, що Марта тут, то я не збагну, до чого ся моя поміч.

— Якби я сюди приїхав на те, щоби втягнути вас до бою проти вашого ярма?

— Терпцю! — відповів старий. — До сего бою прийде, і се ярмо ми зломимо. Та накищо — не наша сила.

— А якби я привів вам поміч?

— Поміч? — старий спитав, насупившися. — Я знаю, про яку ти поміч думаєш. Розваж мої слова і мою пересторогу. Я вже старий. В степу вродився і в степу постарівся. Іншого світа я не знаю. Я лиш двічі був у Браславі, раз у Київі. За кождим разом не довше, як по одній днині. Міського народу я не знаю. Зате добре знаю Татарина і знаю, чого від него ждати. То лукавий, фальшивий народ. Татарин знає лише свою користь.

(Далі буде)

Хоч бурі йдуть і громи бють,
І в горю серце тоне —
Та вже не вбє нас вража лють,
Не розірве кордони.

Бо ясне сонце вже з імли
Зійшло на нашім полі,
Юнацтва тисячі зросли
У нашій „Рідній Школі".

КОШТИ ОБЕЗПЕЧЕННЯ ЖИТТЯ

При заключуванню асекураційної умови, себто при вступленню члена в запомогову організацію, обезпечуючий, себто організація, зобовязується заплатити родині обезпеченого по його смерти певну суму як відшкодування. За те обезпечений зобовязується платити обезпечуючій організації певні оплати, річні, місячні або тижневі, які називають **преміями** або **вкладками.**

Яка висока має бути вкладка?

Отсе є може найважніше питання в кождій запомоговій організації. Було вже багато організацій, які установили занизькі вкладки й потім через це побанкротували. Інші знову, щоби вратуватися перед таким кінцем, установили вкладки багато вищі, але люди вважали, що вони зависокі й не приступали до таких організацій.

Вкладка не повинна були зависока і не повинна бути занизька. Вкладка повинна бути якраз така, щоби з неї назбиралася сума, потрібна на заплачення всіх посмертних запомог, і щоби нічого не лишилося.

Коли запомогове товариство має 5 тисяч членів, з котрих кождий обезпечений на $1,000; коли з того товариства ніхто не виступає і ніхто до нього не вступає; і коли кождого року вмирає певне число членів, то організація зобовязана заплатити кождого року стільки тисяч, скільки в ній померло членів, а оставші при життю члени мають зложити цю суму. Отже першого року члени складають своїми вкладками якусь суму, вмирає певне число членів, організація платить їх родинам посмертні запомоги. В другім році вмирає знов якесь число членів і організація знову мусить заплатити певну суму на посмертні. Платять оставші при життю члени. В третім році знову вмирають члени, знов організація платить і т. д. Так іде справа кілька, кільканацять або й кількадесять літ, поки не вимруть усі члени. Отже, як організація встановить вкладку добре, то сума, зібрана від членів, має вистарчити на заплачення всіх посмертних, починаючи від посмертного для члена, що вмер перший, аж до посмертного для члена, що вмер останній, і нічого не лишиться.

Асекурація й ощадність.

Організація, що має пять тисяч членів, з котрих кождий обезпечений на 1,000 долярів, мусить видати на посмертні запомоги пять міліонів долярів.

Міг би тепер хтось подумати: „Ага! Організація має заплатити членам пять міліонів долярів посмертних запомог. Членів є пять тисяч, а кождий обезпечений на такусаму суму. Як кождий член має право взяти від товариства такусаму запомогу, най же кождий платить до організації такусаму вкладку. Най кождий з них заплатить вкладками тисячу долярів і це буде найсправедливіше!"

Це справді було би найсправедливіше, але воно не можливе. Не можливий цей плян ось чому: щоб означити кождому членови, яку річну чи місячну вкладку він має платити до товариства, щоби за ціле життя зложив тисячу долярів, треба знати, скільки років, чи скільки місяців, він має жити. Цього ніхто не може знати за ніякого чоловіка, скільки років, чи скільки місяців він буде жити. Тому мусимо покинути цей плян, хоч він був би найсправедливіший.

Як би ми знали про кождого члена запомогової організації, скільки років, чи скільки місяців він буде жити, ми могли би з найточнішою докладністю означити, які місячні чи річні вкладки кождий член має складати, щоби кождий до своєї смерти зложив якраз стільки, скільки треба на його посмертне. В такім випадку запомогова організація перемінилась би в звичайну щадницю, а обезпечення — в звичайну ощадність. З того, що це не можливе, виходить ясно, що обезпечення не є ощадністю. Вправді обезпечення є подібне до ощаджування, вправді воно розвиває у членів змисл та чесноту ощадности, але обезпечення ощадністю не є. Прикметою ощадности є те, що кождий ощаджуючий дістає суму, відповідну до своїх ощадностей. Щадниця звертає кождому зложену ним суму; отже тому, хто зложив більше, звертає більше, а тому, хто зложив менше, дає менше. До того щадниця додає процент, який також є більший при більшім капіталі, а менший при меншім капіталі.

Інакше при обезпеченню. Член запомогової організації, що помер перший, не платив вкладок навіть один рік, а одначе дістав повну запомогу в сумі 1,000 долярів, цілком як той, що помер останній і платив вкладки може 70 років. Між ними двома, з котрих один заплатив найменше, а другий найбільше, є всі інші члени, які всі платили більше від першого, а менше від другого, але знов усі поплатили ріжні суми, а одначе дістали однакове посмертне. Одні з них платили рік, другі два роки, треті три і т. д. Один заплатив може кількадесять долярів і дістав тисячу долярів, зате інший заплатив за ввесь час більше як тисячу долярів, але дістав лиш тисячу долярів. Отже як возьмемо під увагу суму грошей, яку заплатив кождий член до запомогової організації, то побачимо разячу нерівність межи членами під тим оглядом. А вся та нерівніст походить з того, що за ніякого чоловіка не можемо сказати, коли він умре, як довго буде жити.

Засада життевого обезпечення.

Обезпечення — не ощадність, а робить воно свою службу ось як:

Певне число людей, котрі хочуть обезпечити свої родини перед шкодами, які мусять виникнути для тих родин через смерть, лучаться в організацію, зобовязуються платити до організації кождого року певні суми, а організація за те зобовязується заплатити в першім році посмертні запомоги для родин тих членів, що помруть у першім році, в другім році заплатити запомоги родинам тих членів, що помруть другого року, і т. д., аж поки не вимруть усі члени. Кождого року вмре якесь число членів і організація буде зобовязана заплатити якесь число запомог. Кождого року через смерть відпаде якесь число платячих членів, а остали при життю будуть платити дальше до своєї смерти.

Якаж має бути річна вкладка при такім урядженню? Чи можна знати згори, яку вкладку стягати від членів при такім „порядку?

Відповідь на це питання цілком легка: Так! Ми могли би знати, яку вкладку стягати з членів кождого року, якби ми знали, скільки членів помре протягом року. Якби ми знали, скільки членів помре протягом року, ми знали би також, якої суми грошей нам буде треба на заплачення посмертних запомог. Знаючи згори, скільки грошей нам буде треба на посмертні запомоги, ми поділили би цю суму на число членів і дісталиб річну вкладку, яку кождий член мав би заплатити до організації.

Возьмім примір: В одній організації є, скажім, 2 тисячі членів, з котрих кождий обезпечений на 1,000 долярів. Звідкись ми знаємо, що в першім році умре 10 членів. Знаючи це, ми знаємо також, що будемо мусіти заплатити їх родинам 10 тисяч долярів посмертних запомог. Цю суму розкладаємо на дві тисячі членів і виходить, що кождий член має заплатити в першім році річну вкладку в сумі 5 долярів. Остається нам на другий рік 1990 членів. Частина виступила, але богато приступило нових і є всіх членів 2,500 з початком другого року. Звідкись ми знаємо, що в другім році на 2,500 наших членів умре 25 членів, і ми будемо мусіти заплатити 25 тисяч долярів посмертного. Цю суму ми ділимо через 2,500 і виходить, що кождий член нашого товариства буде мав заплатити як річну вкладку за своє обезпечення на тисячу долярів суму десять долярів.

Так треба би поступати з року на рік. Кождого року треба зібрати від членів таку суму, щоби вона вистарчила на заплачення всіх посмертних запомог по членах, котрі вмруть у тім році. Кождого року кождий член буде мати заплатити таку вкладку, щоби вкладки всіх членів могли зложити суму, потрібну на заплачення запомог по членах, котрі вмруть в тім році. Сума, яка потрібна на оплачення посмертних запомог по всіх членах, вмираючих протягом року, називається **коштом обезпечення членів.** Сума знов, яку кождий член має заплатити, щоби разом з іншими зложити кошт обезпечення всіх членів, називається **коштом обезпечення члена.** Отже члени мусять зложити кошт обезпечення членів, а кождий член має зложити кошт обезпечення члена.

Щоби знати, скільки буде виносити кошт обезпечення члена, треба знати, скільки виносить кошт обезпечення всіх членів. Знаючи кошт обезпечення всіх членів, поділимо його через число всіх членів та дістанемо кошт обезпечення одного члена, себто суму, яку кождий член повинен заплатити за своє обезпечення на рік. Але щоби знати, скільки виносить кошт обезпечення всіх членів, треба знати, скільки членів помре за рік.

Установлення вкладки навгад.

Як ми не знаємо, скільки членів умре протягом року, нам прийдеться установляти річну вкладку навгад. Ми не будемо знати, чи вона зависока, чи занизька. Установляючи вкладку навгад, ми мусимо членів скривдити. Як установимо зависоку вкладку, будемо побирати від членів більше, ніж коштує обезпечення, будемо брати більше за товар, ніж він варта, будемо їх здирати. Як установимо занизьку вкладку, будемо брати менше ніж коштує обезпечення, цебто менше, ніж треба на оплачення запомог; побравши менше, ніж треба, ми або будемо мусіти обривати кождій родині з посмертного, або одним заплатимо повні посмертні, а других пустимо зовсім без посмертного. Чи сяк, чи так, у кождім випадку, встановивши занизьку вкладку, ми скривдимо членів більше, ніж установивши зависокі вкладки. Через те вже ліпше булоб установити зависоку вкладку, ніж занизьку, але кожда організація скорше установить занизьку вкладку, ніж зависоку, бо кожда організація конкурує з іншими організаціями і хоче притягнути до себе нових членів, а низькі вкладки найлекше протягають „свіжу кров" до товариства. Організація, що встановить зависокі вкладки, відстрашує від себе нових членів, не розвивається. Організація, що встановить занизькі вкладки, мусить колись збанкротувати.

Ось так усе заставляє нас не встановляти вкладок навгад. Але чи можливо не установляти їх навгад?

Знаємо, це було би можливе, як би ми знали, скільки членів помре кождого року. А чи можемо ми знати згори, скільки членів помре кождого року?

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

В понеділок, 4. квітня 1932 р., помер Григорій Підлипчак, член Бр. св. О. Николая, від. 4 У. Н. Союза в Джерзи Сити, Н. Дж. Похорон відбудеться в четвер пополудни, 7 квітня 1932 р., з дому жалоби, 138 Моррис ул., на котрий проситься членів братства прибути. Також жінка і діти просять знакомих прибути на похорон.

Семен Кусень, секр.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

МІКІЗ РАКС, ПА.

Українська молодь при роботі.

З великою радістю витає український загал зорганізування Українського Хору й Українського Народнього Балету під управою проф. Ол. Кошиця й Василя Авраменка.

І в нас, в Питсбурщині, приготовляється виступ Українського Хору та Українського Народнього Балету на пятницю, 20 травня в Карнеґі Мюзик Гол.

Українська молодь, роджена в Америці, почувається гордою, що має нагоду прислужитися українській справі в в такім моменті, коли Українці складають честь Юрієви Вашингтонови. На місячних зборах Українсько-Американського Кружка Молоді в Мікіз Ракс, Па., біля Питсбурга, дня 30 березня 1932 р. рішено одноголосно доложити всіх зусиль, щоби приготовити як слід дорогу Українському Хорови й Народньому Балетови до виступу в Питсбургу. Молодь вибрала до тієї справи комітет, в якого склад увійшли і старші наші громадяни. До комітету належать: Михайло Петрик, як голова, Іван Костецький, як секретар, Іван Кіч, як скарбник і члени: Іван Кисилиця, Іван Сушинський, Роман Баховський, Данило Андрейчин, Микола Панчак, Семен Сокол, Петро Деркач, Іван Саляк, Стефан Халупа, Марія Кіч, Семен Салакович, а як дорадник інжинір В. Малевич.

Цей комітет, в порозумінню з усіми громадами українськими в Питсбурщині, зачне приготування до приняття Хору й Балету в Карнеґі Мюзик Гол. Кождий Українець та Українка певно дасть свою помічну руку цьому комітетови. Успіх Хору й Балету це слава України! Тому до діла!

По інформації треба звертатись на адресу:

Ukrainian Bicentennial Com

of Greater Pittsburgh,

116 Ella St., McKees Rocks, Pa.

СПРОСТОВАННЯ.

Істон, Па. До проголошеної в 73 числі „Свободи" колядки треба додати жертводавців по 50 ц.: И. Беґіч, І. Янович, І. Концевич, Ст. Борецький і І. Богуцький.

З ЖІНОЧОГО РУХУ.

АЛЕНТАВН, ПА.

Новий відділ Союза Українок.

Так як на весну природа будиться зі сну та оживає до нового життя, так і в Алентавн будиться українське жіноцтво. За почином Сестрицтва Непорочного Зачаття Пречистої Діви Марії, від. 151 Укр. Нар. Союза, скликано дня 20 березня с. р. збори в справі згуртування українського жіноцтва в Союз Українок. Збори відкрила предсідателька сестрицтва Марія Яремчук та відчитала лист від пані О. Лотоцької в справі заложення Союза Українок. Відтак попросила вчителя, Данила Стецика, щоби він пояснив присутним жінкам ціль товариства. Більше як у півгодинній рефераті д. Стецик висвітлив якнайкраще завдання українського жіноцтва та його змагання, як рівнож ціль Союза Українок в Рідним Краю, та тут в Америці. Зокрема говорив про перший український жіночий конгрес, що має відбутися тут в Америці в днях 28, 29 і 30 травня б. р.

Українське жіноцтво в Алентавні щиро заінтересувалося цією справою, бо вже в першій хвили вписалося до Союза Українок 48 членниць. Є надія, що в короткім часі все алентавнське українське жіноцтво згуртується під своїм рідним прапором в Союз Українок.

До уряду Союза Українок увійшли: Марія Мешко, предсідателька; Мелянія Худоба секретарка; Марія Маркович, касієрка. Бажаю як найкращого розвитку нашому новозорганізованому відділови Союза Українок та щирої праці на полі відродження українського жіноцтва та всього українського народа.

Ева Біленька, секр. зборів.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

ПІТСБУРҐ,

Збірка на УВО.

Український Народний Комітет при українській греко-католицькій церкві в Н. С. Пітсбург, Па., переслав через Обєднання 10 долярів на Боєвий Фонд.

Ці гроші заколядував Комітет.

Теодор Сенько.

Відвідини.

Дозорець вязниці (до вязнів): — Завтра прийде до вязниці самий директор поліції.

Один з вязнів: — Ага! попався й він!

ЖАРТИ.

Артемко Сус їде з ярмарку до дому. Держить віжки в руці та дрімає. Стрічає його знайомий господар.

— Артемку, — каже — а ви де лишили жінку? Таж ви з жінкою на ярмарок виїхали.

— Та з жінкою. Вона там ззаду спить на фірі.

— Таж на фірі її нема!

Артемко оглядається лініво, дивиться, дивиться та чіхається в потилицю:

— Ага, — мимрить під носом — то вже тепер розумію, що то так у воді хлюснуло, як я переїздив мостом!

— Мамо! — хвалиться вратуваний синок. — Я сам зробив собі скрипку!

— А то дуже гарно — відповідає мати — та скажи мені, відкіля ти взяв струни?

— Я вирізав собі їх із пяніна.

— То ви кажете, що ви були одинокий подорожний, який вратувався з затопленого корабля? А яким чудом?

— Бачите, пані, я спізнився до корабля тай не поїхав.

Коли французький драматург Порто Ріш був іще молодий і невідомий, один з поважних письменників спитався його, як він називається. На це відповів скромний юнак:

— Я ще не маю назвища.

Папа Олександер VII спитав раз фільософа Аляція, чому він не став священиком.

— Тому, відповів фільософ — щоби могти оженитися, як мені прийде до цього охота.

— А чомуж ви досі не оженилися?

— Щоби без труднощів стати священиком, коли почую до того покликання — відповів з усміхом фільософ.

Учитель: Ми говорили про матеріяли, з яких роблять ріжні річи. Гергула, скажи мені, з чого роблять капелюхи?

Ученик: З соломи або повсті (фільцу).

Учитель: Добре. А з чого, Кордибан, зроблені твої штани?

Ученик: Перелицьовані зі штанів мого тата.

Не знає її.

Обвинувачений відповідає перед судом за це, що тяжко побив свою жінку.

Суддя: Чи обвинувачений може сказати щось на свою оборону?

Обв.: Чи пан суддя знають мою жінку?

Суддя: Ні.

Обв.: Ну, то прошу нічого не говорити!

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ДІТРОЙТ, МІШ. Тов. ім. Івана Франка, від. 146, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 10 квітня, в годині 1-ій пополудни, в Укр. Школі, 12340 Мекий ул. Взивається довгуючих членів вирівнати свої залеглости. Котрі члени не мають чим вирівнати, то нехай прийдуть на мітінг і заявлять се перед членами. Інакше довгуючі будуть суспендовані. — П. Андрушків, секр.

ЛОРЕЙН, О. Бр. св. Андрея, від. 128, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що мітінг відбудеться 10 квітня, в годині 1.30 пополудни, під ч. 2441 Іст 29 ул. Проситься всіх членів прибути на мітінг, бо є важні справи викінчення, що мусять бути на цім мітінгу скінчені. — М. Ющишин, предс.; П. Шугайло, кас.; В. Каршень, секр.

БАЛТІМОР, МД. Бр. св. Тройці, від. 320, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 10 квітня, в годині 1-ій пополудни, в гали Укр. Амер. Гор. Клюбу, 3003 О'Даннел ул., межи Потомек і Елвуд ул. Взивається усіх членів сходитись частіше на збори та брати живішу участь в організаційнім життю. Також проситься членів не залягати з вкладками по кілька місяців, бо товариська каса не всилі оплачувати вкладок за членів. — Гр. Іванович, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Тов. Сокіл, від. 336, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 10 квітня, в годині 1-шій пополудни, в гали У. Н. Дому. Проситься членів явитись на збори, бо є важні справи до полагодження. Довгуючі члени, коли не вирівнають своїх вкладок цего місяця, будуть безуслівно суспендовані. Коли цего не зробите на цих зборах, то буде ваша власна вина. — Гр. Степанек, фін. секр.

КУРТІС БЕЙ, МД. Сестр. Неп. Зач. Діви Марії, від. 290, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членниць, що місячний мітінг відбудеться 10 квітня, в годині 2-гій пополудни. Проситься прийти на цей мітінг, бо маємо важну справу до полагодження. — Варвара Шандровська, предс.; Марія Валега, кас.; Текля Бартох, секр.

ЛАНКЕСТЕР, Н. Й. Бр. св. Василія, від. 87, повідомляє, що чвертьрічний мітінг відбудеться в неділю, 10 квітня, в годині 1-ій пополудни, в гали парохіяльній при Елікот дорозі. Буде квартальне справоздання уряду і другі важні справи. Не явившийся член заплатить кару 50 ц., а урядник 1 дол. — Микола Трояновський, предс.; Константин Купер, секр. рек.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Тов. ім. Т. Шевченка, від. 289, повідомляє своїх членів, що мітінг відбудеться в неділю, 10 квітня, в годині 2-ій пополудни. Проситься членів прибути на час, бо маємо важні справи старі і нові. — Т. Задорожний, предс.; П. Архетко, секр.

СКРЕНТОН, ПА. Відділ 280 повідомляє всіх своїх членів, що збори відбудуться в неділю, 10 квітня, в годині 2-ій пополудни, в Укр. Гор. Клюбі, 618 Лакавана Еве. Проситься всіх членів прибути на ці збори, бо статутова комісія предложить відділовий статут, котрий члени мають одобрити або поправити. Рівнож довгуючі члени щоб постарались вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі поступиться з ними після статута. — Р. Рубльовський, рек. секр.

НОРТГЕМПТОН, ПА. Тов. Укр. Січових Стрільців, від. 44, повідомляє своїх членів, що звичайний мітінг відбудеться в неділю, 10 квітня, в церковній галі, в годині 2-ій пополудни. Проситься членів старатись самим прийти на мітінг, а не посилати дітей. На мітінгу буде говорити гол. контрольор о. д-р. В. Клодницький в справі реформи в У. Н. Союза. Дальше, всі члени, котрі мають свої діти в У. Н. Союзі в літах понад 10 літ, щоби подали свою точну адресу на руки секретаря, то дістануть діточий магазин в англійській мові без оплати. Також ті, котрим іде неправильно, або цілком не йде часопис Свобода, нехай подадуть свою адресу до секретаря, а секретар зашле до редакції Свободи. — Е. Шишка, предс.; L. Demchuk, секр., 170 West 16 St., Northampton, Pa.

САВТПОРТ, КОНН. Тов. ім. Т. Шевченка, від. 84, подає до відома всім місцевим і позамісцевим членам, що трімічний мітінг відбудеться в неділю, 10 квітня, в годині 3-тій пополудни, в Укр. Нар. Галі на Вест Кінг Гайвей. Є дуже важні справи одполагодження, отже уряд просить прийти на час. Контрольна комісія має здати справоздання за три місяці. — М. Гузік, предс.; Ю. Гоголь, кас.; Петро Дудко, секр.

ОЛИН, Н. Й. Тов. Зап. Січ, від. 363, повідомляє своїх членів, що обовязково мають явитись на мітінгу 10 квітня, в годині 2-ій пополудни, бо є важні справи до полагодження, котрі вимагають присутности усіх членів. Котрий член не прийде на сей мітінг, то буде суспендований, бо поза галею вкладок не будеться приймати. — Г. Підскальний, секр.

РОВЕЙ, Н. ДЖ. Тов. Згода, від. 294, повідомляє усіх своїх членів, що квартальний мітінг відбудеться в суботу, 9 квітня в годині 7.30 вечір, в гали де звичайно. Проситься членів прибути на означений час. Урядник і контр. комісія здадуть справоздання за чверть року. Довгуючих членів проситься вирівнати свої вкладки, щоби ненаражуватися на суспендовання. — А. Нагребецький, гол.; Н. Моссора, секр.

БРУКЛИН, Н. Й. Бр. Пресв. Тройці, від. 203, повідомляє всіх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 9-го квітня, бо минулої суботи убло неможливо. — Д. Сенюта, секр.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. Тов. Запорожська Січ, від. 234, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що квартальний мітінг відбудеться в суботу, 9-го квітня, в годині 7.30 вечір, в гали Укр. Нар. Дому, 214 Фултон ул. Обовязком є кождого члена прибути на мітінг, бо є важні справи до полагодження. Рівнож проситься всіх членів вирівнати свої залеглости, щоби контр. комісія могла здати точне справоздання. Взивається тих членів, котрі не приходять на мітінги, щоби відкинули своє гниле недбальство, а більше заінтересувались народним життям і своєю рідною організацією. — І. Кіценюк, предс.; М. Генега, кас.; К. Пілат, секр.

ВЕСТ ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Подається до відома членам Тов. Згода, від. 62, що місячні збори відбудуться в неділю, 10 квітня, в годині 2-гій пополудни, в гали мекНікол, 62 ул. і Грейс Еве. Проситься всіх місцевих і позамісцевих членів прийти на ті збори, бо є дуже важні справи, котрі мусять бути полагоджені більшим числом членів. Напоминається довгуючих членів, щоби сплачували свої залеглости, бо у відділовій касі нема грошей. Взивається родичів повідомити секретаря, коли їх дитина перевищила 10 рік життя, а ще не отримує магазину. — К. Кропивницький, предс.; П. Трафка, кас.; П. Кокодзіньський, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Тов. Мир, від. 324, повідомляє, що збори відбудуться в неділю, 10 квітня, в год. -тій попол., в домі Укр. Громади на 23-тій і Бравн ул. Припоминається довгуючим, що за не плачення вкладок наражуються на утрату членства в Союзі і Товаристві. Всіх членів присутність є конечна, щоби вирішити важні справи. — Гр. Григорчук, предс.; Н. Бурак, кас.; Мих. Туркот, секр. 851 Н. 24 ул.

КЛИФТОН, Н. ДЖ. Тов. Укр. Січ, від. 182, повідомляє, що звичайний мітінг відбудеться в неділю, 10 квітня, в годині 2-ій попол., в гали парафіяльній, 45-7 Гопп Ев., Пасейк, Н. Дж. Є справи до полагодження, тому обовязком є кождого члена бути на цім мітінгу. — М. Швець, предс.; Гр. Яськів, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Укр. Запомогове Тов. Дністер, від. 361, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 9. квітня, точно в годині 8-мій ввечір, в Укр. Нар. Домі, 217-19, Іст 6-та вул. Кождий член має явитись на цих зборах, бо є важні справи до полагодження. Проситься привести нових членів зі собою, а рівнож не забувайте за дітей, та вписуйте їх до У. Н. Союза. На цих зборах є остання нагода взяти тікети на представлення; тікетів не висилається, а обовязково кождий член мусить за них заплатити, чи візьме їх чи ні. Пригадується довгуючим, щоб вирівнали свої залеглости, бо інакше будуть суспендовані. — Е. Гузар, голова; Д. Костишин, секр.

ФІЛАДЕФІЯ, ПА. Сим повідомляється членів Бр. св. Василія, від. 339, що мітінг відбудеться в неділю, 10 квітня, в год. 2-ій пополудни, під ч. 610 С. Амерікан ул. На цім мітінгу присутність кождого члена конечна, бо є важні справи до полагодження. Пригадується довгуючим, щоб вирівнали свої залеглости. — І. Сорока, предс.; І. Сорока, кас.; А. Будай, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. Тов. ім. Т. Шевченка, від. 156, повідомляє всіх своїх членів, що місячний мітінг відбудеться в неділю, 10-го квітня, точно в год. 1.30 попол., в Русскім Народ. Домі, 620 Мортон ул. Предсідатель взиває всіх членів явитись, бо є така справа, що кождого здивує. Не явившийся без важної причини член заплатить 50 ц. кари, а урядник 1 дол. — Микола Муляр, предс.; Прокіп Блотний, кас.; Василь Новак, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. „Буковина", від. 14, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 9 квітня, в год. 8-мій ввечір, в Роб. Домі, 66-68 Іс -та вул. Проситься кождого члена бути на цих зборах, бо справа дуже важна і тому кождий член має бути. Також хто має кандидатів на членів товариства Буковина або до Укр. Народного Союза, проситься привести зі собою, бо тепер буде приниматись членів без вступного. Тому обовязком є кожного члена подбати про нових членів і подвоїти наші ряди. — М. Т. Паламарюк, фін. секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. Тов. Укр. Нар. Союз від. 292, подає до відома усім своїх членам, що квартальні збори відбудуться в неділю, 10 квітня, в гали при Кліперт ул., точно в годині 12.30 в полудне. На ці збори обовязково має прибути кождий член. Ті, що довгують вже по кілька місяців, щоб старались якось бодай вчасти заплатити, бо в противнім разі будуть наражені на суспендовання. Також за діти треба платити кождого місяця. Ті, котрі ще не вписали своїх дітей, повинні це зробити сейчас. — Микола Романів, предс.; Петро Кізел, секр.

КОТСВІЛ, ПА. Тов. ім. Б. Хмельницького, від. 248, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів та членниць, що місячний мітінг відбудеться 10 квітня, в годині 12.30, зараз по Сл. Божій. Проситься всіх членів і членниць прибути на цей мітінг, бо маємо дуже важну справу до полагодження. Напоминається довгуючих членів вирівнати свої довги, бо каса наша не може оплачувати за членів по кілька місяців вкладок. — М. Пик, предс.; С. Прийма, кас.; В. Чернецький, секр.

МАНВІЛ, Н. ДЖ. Тов. ім. Т. Шевченка, від. 349, повідомляє, що 3-місячний мітінг відбудеться в неділю, 10 квітня. Проситься, щоби кождий член явився на мітінг. — Микола Лісний, секр.; Василь Вольний, пр.

КЛІВЛЕНД, О. Бр. св. Василія Великого, від. 364, повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 10 квітня. Проситься довгуючих членів прибути на збори і вирівнати свої довги. Коли член не має чим заплатити, то нехай прийде на збори і підпише аплікацію о позичку, бо братство дальше не буде оплачувати. За дітей члени мають платити кождого місяця, бо діточий відділ не має своєї каси. — Іван Кухта, предс.; Василь Тимчина, секр., 2186 В. 41-ша вул., Клівленд.

БРУКЛИН, Н. Й. Укр. Тов. Дністер, від. 310, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 9 квітня, в год. 7.30 вечір, в гали словенській, 724 Лі́онард ул. Кождий член має явитись на цих зборах, бо маємо важні справи до полагодження. Не явившийся на цих зборах член буде караний після статута, і кара не буде дарована. Довгуючі члени мають вирівнати свої залеглости. Проситься всіх членів явитись на означений час. — М. Федас, предс.; І. Довгун, кас.; Д. Багрій, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. Тов. ім. Мих. Грушевського, від. 219, повідомляє всіх своїх членів, що місячний мітінг відбудеться в суботу, 9 квітня, в годині 8-мій ввечір, в гали укр. правосл. церкви, 179 Корт ул. Проситься всіх членів явитись на мітінг і заплатити свої вкладки. Повідомляється членів, що вкладок не будеться приймати по мітінгу, а довгуючі будуть суспендовані. — М. Боднар, предс.; П. Псуй, кас.; А. Мудровський, секр.

ВЕСТБУРИ, Л. АЙ. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 267, оповідомляє своїх членів, місцевих і позамісцевих, що квартальні збори відбудуться 9 квітня, в годині 8-мій ввечір, в домі Стефана Гладкого, 805 Проспект Еве. Длятого, що маємо дуже важні справи до полагодження, кождий член обовязаний явитися безумовно. Не явившийся член підлягає карі, ухваленій Товариством. — Роман Каплун, пр.; К. Дідух, рек. секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Тов. ім. Дм. Вітовського, від. 375, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 10 квітня, в год. 1.30 попол. Проситься прибути і вирівнати залеглі вкладки, бо в противнім разі будемо поступати після статута. — Іван Чопик, предс.; С. Я. Крутій, секр.; Г. Козак, кас.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Повідомляється членів Тов. ім. Кн. Данила, від. 356, що місячний мітінг відбудеться в неділю, 10 квітня, в годині 2-гій пополудни, в домі Громади, 3322 Н. Лавренс ул. Проситься усіх членів прибути на цей мітінг в означений час, бо є важні справи до полагодження. Взивається довгуючих членів прибути на мітінг і заплатити свої залеглости, бо як не виконають просьби уряду, то будуть суспендовані. Члени, котрі не можуть прибути на мітінг в неділю, нехай передадуть свої вкладки в суботу. — М. Долинний, предс.; Гр. Лесик, кас.; Ол. Діорка, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. Бр. Сош. св. Духа, від. 237, повідомляє своїх членів, що квартальні збори відбудуться в неділю, 10 квітня, точно в год. 1-ій пополудни, в У. Н. Домі при -тій і Норд ул. Всі члени обовязково мають явитись на ті збори, бо є дуже важні справи до полагодження. Як вам відома, з причини хорих членів каса вичерпана, тому довгуючі члени мають прийти і вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Лука Влагітка, предс.; Гр. Забитко, кас.; Гр. Стецків, писар.

На основі паризької заяви з 1856 року заборонили переїздити Дарданелями та Босфором усім кораблям, крім турецьких. Тому кожна велика держава вдержувала в Царгороді лиш один корабель-яхт для репрезентації, т. зв. „Стаціонер". Австро-Угорщина мала там яхт „Таврус", якого залога була в більшости славянська. З чого моряк не зробив би собі жарту! Одного дня післали паляча - Далматинця чистити комин. Коли паляч знайшовся високо на комині, окружений чарівною красою Босфору й усюди довкола бачив багато струнких мінаретів, здавалося йому, що й він став муезіном: підвів руки вгору, став кланятися та співати голосно: Аллаг, іль Аллаг..." На кораблі злякалися, паляча стягнули з чорного мінарету та замкнули до арешту, а капітан корабля мусів за посередництвом посольства виправдуватися перед турецьким урядом... Всеж такого муезіна ще в Царгороді не мали.

Два знакомі йшли вулицею. Здибав їх третій, добрий знакомий одного з них, одначе не привитався.

— Чому вже не витаєтеся? — спитався перший другого.

— Бо я вратував йому життя.

— То він тимбільше повинен би поздоровити вас.

— Та так. Одначе обставини зложилися інакше. Ми жили в одній каменниці. Він на першому поверсі, я в партері. Вибухнув огонь. Я вибіг на двір і бачу, він стоїть у вікні та кричить: „Ратуйте!" Сходи вже також горіли. Дивлюся, аж під хатою лежить довга дошка. Я приставив дошку до вікна. Він зїхав по дошці вниз.

— То він лише повинен вам бути вдячний за це.

— Та так, одначе в дошці був забитий цвях.

СУМНО ТЕПЕР В РІДНІМ КРАЮ

Сумно тепер в рідним краю,
Сумна вість рознеслась:
Бо проклята ляцька банда
Нагайку піднесла.

Та коби то лиш нагайку,
А то ще й кайдани,
Щоб закути Українців,
А Польща настане.

Бо кат лютий, Лях проклятий
Не може стерпіти,
Що Вкраїна, наче зоря,
Почала світити.

І закріпив Україну
В ланцухи і пута
Щоби більше не піднеслась,
Щоб все була скута.

О, ні, кате, лютий враже,
Ми спати не можем:
Хоч кайдани вілись в тіло,
Ми їх переможем!

За ту кровцю, що проляли
Сини України,
За ті твої тяжкі злидні,
В котрих нарід гине,

За недолю, за неволю,
За ті кайдани —
Все прокляте лядство згине,
А Вкраїна встане!

І наш прапор синьо-жовтий,
Той знак щиро-любий
Ще повіє в рідним краю,
Гордитися буде!

Йосиф Сидор,
Сентралія, Па.

БЕРІМ ПРИМІР.

Не сваримся, а любімся,
Ми є всі собі брати,
Всі ми родом з України
Рідної землі сини.

Всі Вкраїнці ми зовемось
На Вкраїні, чи то тут,
В чужим краю аж за морем,
Всі ідім ми в добру путь.

Може ще ми дочекаем
Тих щасливих наших днів,
Берім тільки добрий примір
От хочби і від Жидів.

Любімося всі як браття,
Рахуймося як Жиди,
Тоді будемо ми жити
Всі без горя, без біди.

М. Кудринський,
Мілвокі, Віс.

ПОДЯКА.

Я, Терентій Іваніцький, член Товариства ім. Богдана Хмельницького, від. 118 У. Н. Союза в Н. С. Пітсбург, Па., складаю щиру подяку головним урядникам У. Н. Союза за уділення мені 50 долярів допомоги з фонду запомогового, котра мене зaратувала в прикрому матеріяльному положенню.

Т. Іваніцький.

Родина сидить при обіді. Нараз обзивається мала Оленка:

— Дідусю!

Дідусь (гостро): Малі діти повинні слухати й нічого не говорити!

Після обіду дідусь кличе до себе внучку та питається ласкаво:

— Чого ти хотіла підчас обіду, дитинко?

— Вже запізно, дідусю — відповідає Оленка — в салаті була муха, та дідусь її зїв!

Знає, де себе шукати.

— Де ти знайшовся після вчорашньої забави?

— О, я тільки поглянув рано під стіл і там я був.

ТАРЗАН І НЕВІДОМА ІМПЕРІЯ.

(3)

Після того як доктор фон Гарбен пояснив обставини, при яких зник його син, Тарзан заявив рішучо: „Я негайно йду шукати його!" Взявши з собою малпу Нікіму, він поволі помчався у джунглі. Тарзан узброївся стрілами та луком. Він ішов у глибину джунглів без шелесту, стараючись не звертати уваги на себе хижих звірів, а передовсім, щоб не звернути уваги льва Нуми. Тарзан хотів, щоб ніщо йому не перешкоджало поспішати вперед.

Кілька днів і ночей Тарзан ішов у певному напрямку. Він знав, де знаходяться ті гори, в яких пропав молодий фон Гарбен. Одного дня, коли Тарзан відпочивав на дереві, повіявши зі своєю малпочкою овочів, він почув зпочатку запах, а потім побачив чорних людей. В напрямі до його дерева йшла група чорних дикунів. Тарзан примітив, що деякі з них несли на плечах якісь пакунки, які належали колись людям цивілізованим.

Коли чорні підійшли близько до дерева, несподівано білий великан стрибнув з дерева й загородив їм шлях. Чорні зляканo спинилися й не знали, що робити. „Я Тарзан з малп! Не бійтеся мене!" — почули вони гріміий голос і слова в їх рідній мові. „Де ваш пан?" — запитав Тарзан. „Він мертвий" — відповів нерішучо один з них. „Де його тіло?" — питався далі Тарзан. „Ми не могли знайти його". „Ви мені кажете неправду!" — грізно відповів Тарзан.

„Ми були перелякані" — нарешті сказав один з чорних. „Ми втікли, лишивши його біля гір Мірамбаві". „Ідіть далі своєю дорогою до своєго села!" — скомандував Тарзан. „Коли я довідаюся, що ваш пан мертвий через вас, я вас усіх тяжко покараю". Після того Тарзан вискочив на гиляку найближчого дерева й, перестрибуючи з гиляки на гиляку, скоро зник в гущавині ліса. Він подався в напрямі гір Мірамбаві, а чорні пішли далі.